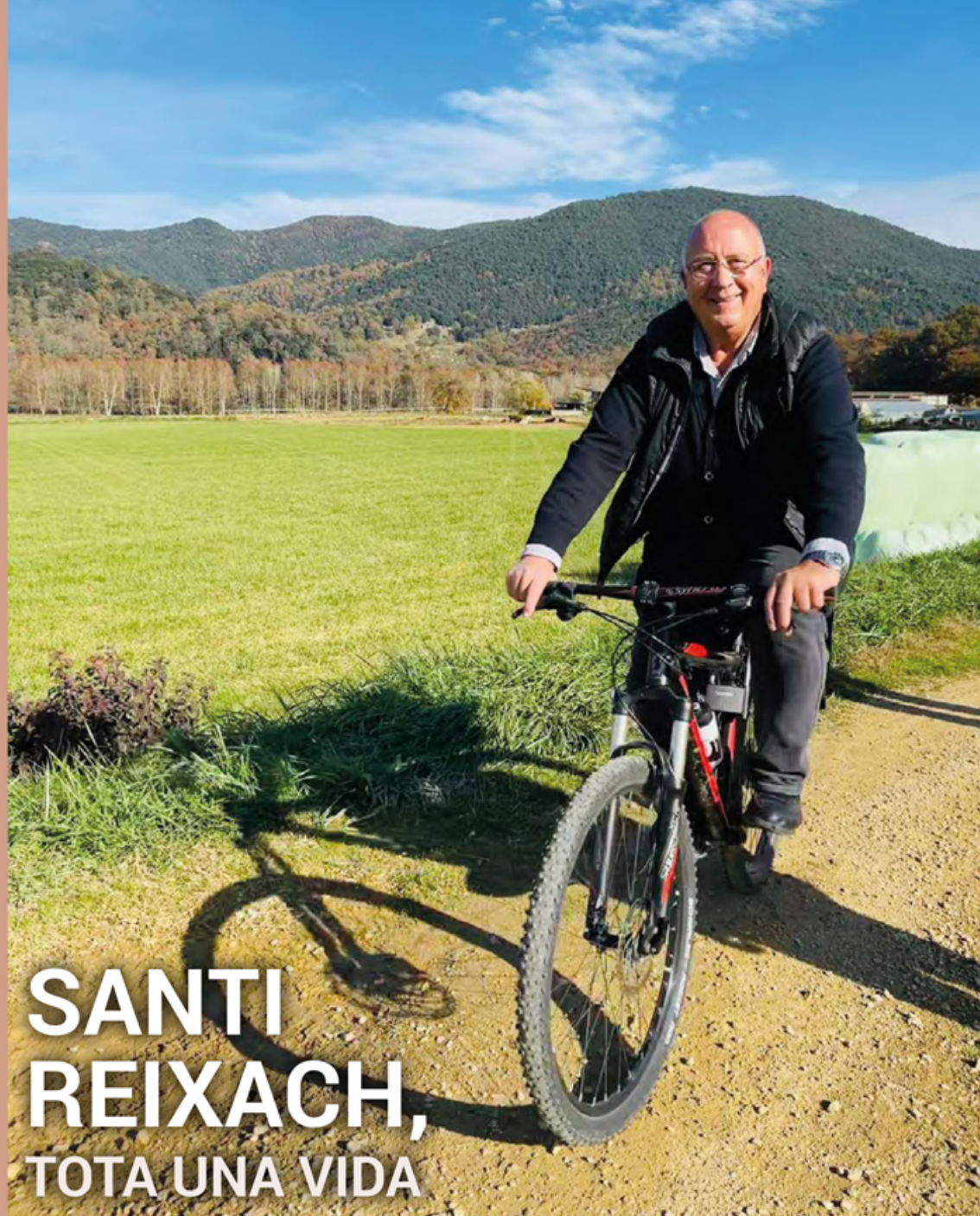

BISSANIA

PUBLICACIÓ ANUAL DELS AMICS DE LA VALL DE BIANYA / Núm. 33 - Març de 2026 - Exemplar gratuït

SANTI REIXACH, TOTA UNA VIDA

Síntesi meteorològica
i efemèrides de l'any 2025

La cultura i el patrimoni
vinculats a l'aigua a la Vall de Bianya

Sortida de primavera
a les ruïnes d'Empúries

Entrevista a
Xevi Plujà i Darné
SERRALLERIA PLUJÀ SC

llescats i envasats | loncheados y envasados

Tel. 972 26 27 92
C. Bèlgica, 10 · 17800 OLOT
www.vilarovira.net · info@vilarovira.net

Garatge
PERE DAVESA

SANT JAUME DE LLIERCA
669 950 588
taller.davesa@gmail.com

cal'enric
RESTAURANT

Ctra. de Camprodon, s/n
Tel. 972 29 00 15 - Fax 972 29 12 06 - www.calenric.net
VALL DE BIANYA (La Garrotxa)

EMBOTITS ARTESANALS

Can DORCA

www.candorca.com
Tel. 972 29 09 96

Miquel Dorca SL

Ctra. Camprodon 7-9 · 17813 La Vall de Bianya

ELABOREM PRODUCTES DEL PORC AMB ESCORXADOR PROPI

La típica botiga de poble

CAN MILIU

Des de 1929

Ctra. D'Obet, 6 - tel. 972 290808
17858 - LA CANYA

TOPTEAM
CENTRES ESPORTIUS

www.topteam.cat

FUSTERIA
FERRETERIA
CONSTRUCCIÓ
DECORACIÓ I
BRICOLATGE

Oficines i magatzem industrial
C. Dels Garganta, s/n
Bricolatge
C. Hipòlit Lázaro, 12, 14, 16
17800 OLOT

Tel. 972 27 41 82 (6 línies)
Fax 972 26 01 63
www.mallarach.net
info@mallarach.net

JORDI MALLARACH, S.A.

**Vall de
Bianya**
càmping&bungalow

Ctra. N-260, km 93,6 LA VALL DE BIANYA
Tel. 972 29 00 57 626 15 41 15 www.campingbianya.com

Els Amics de la Vall de Bianya recordem en Santi

La nostra associació està molt dolguda per la mort sobtada d'en Santi Reixach el passat novembre, amb qui tan bona relació teníem. El trobarem a faltar! En aquesta edició de BISANIA el tenim present amb un recordatori de Josep Murlà i amb l'entrevista de Toni Herrero a la seva família.

Aquest mes de gener de 2026, membres de la Junta dels Amics de la Vall de Bianya vam anar a saludar el nou alcalde, el jove Marc Toboso. A la reunió se'ns va informar que l'Ajuntament seguiria col·laborant i participant en les activitats de la nostra entitat, tal com feia en Santi, cosa que li agraïm molt.

Voldríem tenir també un record especial per la nostra sòcia honorària, Montserrat del Pozo Ferrer, que ens va deixar el passat mes de març de 2025 als 108 anys, a qui també dediquem unes línies.

Com podreu llegir a la revista, durant el 2025 els Amics de la Vall de Bianya vam organitzar dues sortides (Camprodon i Empúries) i diverses activitats a la natura i als boscos de la nostra vall de la mà de Jordi Zapata. A més, dins les Jornades Europees de Patrimoni i gràcies a la intervenció de la família Nogareda-Xarles, vam tenir el privilegi d'escoltar una excel·lent conferència a càrrec del Dr. Jordi Faulí, arquitecte director del temple de la Sagrada Família de Barcelona, a qui agraïm molt la seva disponibilitat.

Com cada any us animem a entrar al nostre web www.amicsdelavalldebianya.com on trobareu informació de les activitats, a més de tots els números de BISANIA i del catàleg de les masies de Bianya on s'han celebrat les assemblees generals.

Salutacions i gaudiu de la revista!

Carmina Nogareda Burch

JUNTA DIRECTIVA

President honorari Joan Nogareda Gifre	Vocals Joan Antoni Esteve i Puntí Josep Magnet i Burch Isabel Molinas de Ferrer Josep Murlà i Giral Carles Nogareda i Burch Xavier Plujà i Darné Pere Puigvert i Corcoy M. Àngels Puigvert i Pagès Xevi Teixidor i Herrero Pere Verdaguer i Vergés
Presidenta Carmina Nogareda i Burch	
Vicepresident Miquel Callis i Figueras	
Secretari Jordi Zapata i Coll	
Tresorer Pere Reixach i Turon	

La Justícia ha donat la raó als propietaris de l'Alta Garrotxa

L'octubre passat, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va donar la raó als propietaris de l'Alta Garrotxa, en relació al contenciós que havien presentat a l'aprovació, el 2021, del Pla de Protecció del Medi Ambient i Paisatge de l'Alta Garrotxa, zona dins la qual es troba una bona part del territori de la Vall de Bianya. El 2003, el TSJC donà la raó a l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre en dictaminar que el document de gestió i ordenació de l'àrea natural era incompleta. La Generalitat va recórrer i presentà un recurs de cassació, per evitar l'anul·lació del document. L'octubre passat, però, al mateix TSJC va declarar nul de ple dret el Pla i es donà al Departament de Territori, de la Generalitat, la possibilitat d'interposar recurs de cassació davant del Tribunal Suprem. El contenciós administratiu el van promoure, entre d'altres, l'Associació de Propietaris i Finques Rústiques de l'Alta Garrotxa, l'Associació de Propietaris de Finques Rústiques de la Vall de Camprodon, el Consorci Forestal de Catalunya, i l'Associació de Propietaris i Veïns de la vall del Bac i Castellar. Denunciaren falta de participació ciutadana a l'hora d'elaborar el document de protecció, vulneració de l'estratègia de patrimoni natural i biodiversitat de Catalunya promoguda per Departament de Territori, nul·litat del pla per falta d'estudi econòmic i nul·litat del pla per impropedència del procediment d'avaluació ambiental simplificada, efectuada per part de la Generalitat.

BISANIA

Publicació anual dels Amics de la Vall de Bianya

Núm. 33 / març de 2026

Exemplar gratuït / Gràcies als col·laboradors (donacions/aportacions convingudes) esmentats publicitàriament.

Direcció i coordinació general:
Jordi Zapata

Equip de redacció i col·laboradors d'aquest número: Carmina Nogareda, Josep Murlà, Àngels Planagumà, Toni Herrero, Pere Verdaguer i Jordi Zapata, Jesús Gutiérrez, Associació de Famílies de la Vall de Bianya.

Fotografies: Antoni Herrero, Àngels Planagumà, Josep Murlà, Carles Nogareda, Jordi Zapata i AVB, Jesús Gutierrez

Edita: Amics de la Vall de Bianya.

Fotocomposició i muntatge:

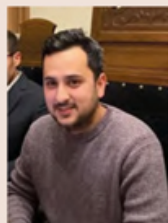
Edicions El Bassegoda
Imprimeix: Impremta Pagès - Anglès
Dip. Legal: GI-391/1994

BISANIA respecta el contingut i les opinions expressades a través dels articles dels col·laboradors, però no necessàriament les comparteix.

Marc Toboso, nou alcalde de la Vall de Bianya

El dimecres 3 de desembre, els membres del consistori van elegir nou alcalde de la Vall de Bianya a Marc Toboso Comas, de 30 anys i resident a la Canya, per cobrir el càrrec deixat per Santi Reixach, traspasat sobtadament un parell de setmanes abans, pel novembre. D'acord amb la legislació aplicable en aquests casos, els regidors es reuniren diverses vegades per analitzar les diverses opcions i possibilitats individuals i consensuar, finalment, tot i no ser fàcil, el nom del nou alcalde. Marc Toboso Comas havia ocupat el novè lloc de la candidatura Junts per la Vall de Bianya-CM que, encapçalada per Santi Reixach, es presentà a les eleccions municipals de 2023. No hi hagué cap més altra candidatura, al municipi, de manera que entraren els nou regidors: Santi Reixach Garriga, Anna Sánchez Mayà,

Sergi Vidal Mir, Davinia Grabulosa Ferrer, Jordi Juanola Reixach, Pilar Maria Blanco González, Marc Sarsanedas Juanola, Agnès Colom Bestregui i Marc Toboso Comas. En les seves primeres paraules, en prendre possessió del càrrec, Marc Toboso reconegué que era el que tenia menys experiència en la gestió municipal, però potser era el més temerari i per això havia acceptat. Agrai als restants membres de la corporació la confiança donada, perquè creia de veritat en l'equip que tant defensava l'alcalde Reixach. Demanà paciència, perquè hauria d'aprendre moltes coses, i va prometre de fer tot el possible per estar a l'altura de l'equip de govern i del poble, posant-se alhora a disposició de tots els veïns i veïnes del municipi.

Milliores a la xarxa d'aigua de la Canya

Al final d'hivern i començament de la primavera de 2025, l'Ajuntament de la Vall de Bianya va dur a terme obres de millora en diversos carrers de la zona oest de la Canya (c. Joan XXIII, Jacint Verdaguer, Lluís de Bolòs, F. de Goya, Canigó, Dr. A. Fleming i Barcelona), concretament la substitució de canonades de la xarxa d'aigua potable en baixa per evitar reduir les fuites. A més, es col·locaren nous comptadors d'aigua i es va preveure la substitució dels punts d'hidrant. L'adjudicació de les obres es va fer a l'empresa Salvador Serra, SA. Des de feia una quarantena d'anys no es feien milliores en aquells carrers i les fuites d'aigua eren cada vegada més importants. El cost final de l'obra executada va ser de 343.328,40 euros (IVA exclòs), amb un sobre cost respecte al preu d'adjudicació, que justificà el tècnic director de l'execució, Josep Farreró. Hi hagué subvencions de l'Agència Catalana de l'Aigua i del Departament d'Acció Climàtica de la Generalitat. L'Ajuntament té altres projectes per a la Canya, amb una forta inversió, ja que preveu canviar el clavegueram, posar nou enllumenat i instal·lar nous serveis... però tot depèn de les ajudes que es rebin d'altres administracions. De moment, al començament de setembre es van fer obres per millorar el sistema de drenatge dels carrers Dr. Alexandre Fleming i Lluís de Bolòs, per resoldre els problemes d'acumulació d'aigua en períodes de pluges intenses o fortes. Els veïns s'havien queixat diverses vegades de patir inundacions, atribuïbles a la poca capacitat del sistema de desguassos.

FRISELVA integra l'empresa Ventulà

Per mitjà d'un comunicat donat a conèixer el 17 de juliol passat, a través de la seva pàgina web, FRISELVA, va informar del següent: «Des de weRfoods ens plau comunicar que s'ha tancat una aliança amb Ramon Ventulà, SA i integrarem la seva activitat dintre de weRfoods. L'operació és una aposta pel territori, al talent local i al creixement compartits. Gràcies a Pilar Ventulà i David Gràcia per continuar formant part del projecte des del Consell Assessor. Aquesta integració forma part dels nostres compromisos i del nostre pla estratègic. Donem la benvinguda a totes les persones que s'incorporen avui al grup weRfoods. La vostra experiència i compromís seran fonamentals per continuar construint junts aquest projecte.» L'inici de FRISELVA és de 1950, amb el tractant de bestiar Miquel Ramió. Al cap d'uns anys va construir una sala d'especejament a Sant Jordi Desvalls, traslladada posteriorment a Riudellots de la Selva i incorporant-hi l'escorxador. D'aquí sorgí l'empresa FRISELVA, la qual forma part del grup alimentari weRfoods. Com se sap, i es recordà precisament en fer-se oficial la in-

tegració, que l'empresa familiar Ramon Ventulà s'especialitzà en l'elaboració de pernil salat i tenia quatre plantes de producció situades a la Garrotxa. Pilar Ventulà n'era directora general i David Gràcia el responsable tècnic. El grup, amb aquesta integració, dona feina a 1.400 persones, gestiona 280 granges i factura 600 milions d'euros anuals.

Milliores a la N-260 al seu pas per Bianya

Entre la primavera i la tardor es van efectuar un seguit de milliores a la carretera N-260, al seu pas pel municipi. L'Ajuntament havia demanat temps enrere aquestes milliores al Ministeri de Foment, que finalment les va executar. Es va renovar per fases l'asfalt d'un tram important, des de l'Hostalnou fins a la Canya. S'han millorat també les voreres de Llocalou i s'han renovat els fanals, amb un cost d'uns 170.000 euros, dels qual 90.000 corresponen a subvencions. L'Ajuntament, d'altra banda, ja pràcticament en acabar l'any, va efectuar la substitució de la tanca malmesa situada a la carretera d'accés a Sant Martí del Clot, prop de l'enllaç amb la N-260. S'ha posat una tanca nova, de fusta, per tal de reforçar la

seguretat i millora d'aquesta via de la xarxa local bianyenca. A destacar que l'alcalde Santi Reixach anuncià, el juny passat, que s'havia estat negociant amb el Ministeri de Foment la revisió del projecte que volia convertir la N-260, al seu pas per Bianya, en una autovia de quatre carrils. L'alcalde veia possible un canvi de posicionament per part de Foment i d'aquí que, de moment si més no, s'esvaeixin les pors d'un desdoblament viari que es considera seria molt negatiu per al municipi. Temps enrere, des de Bianya, precisament, es defensà la no construcció d'un túnel a l'Hostal del Sol (Olot) per enllaçar la futura variant d'Olot, procedent de Bracons, amb la Vall de Bianya, per considerar-ho il·lògic.

1748
CAN DANÈS
La Vall de Bianya
972 290 998 C. Camprodon, 5 www.candanes.com

ESTÈTICA PILAR

**C. Esperança, 8
La Canya
Tel. 972 29 00 95**

Obert el tram de la via verda que uneix Bianya i Sant Joan de les Abadesses

A mitjan abril de l'any passat es va inaugurar el tram de Via Verda, per caminar i pedalar, que uneix la Vall de Bianya amb Sant Joan de les Abadesses. Han hagut de passar sis anys per fer-ho realitat. Els treballs s'han pogut fer gràcies a les aportacions del 25% de la Diputació de Girona i el 25% a càrrec dels ajuntaments dels dos municipis. La inversió ha estat d'1.461.000 euros, amb subvenció del 50% per part del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER). És un tram de 21,5 km, de traçat difícil per l'orografia del terreny, l'existència de moltes zones boscoses i haver hagut d'obrir-se traçats nous. Va de l'Hostalnou a Pont de Planàs, passant per la vall de Farró i resseguint els túnels de la vall de Sant Ponç d'Aulina, fins a arribar al Ripollès.

La senyalització de la ruta, amb pendents importants, ha superat la col·locació de 130 senyals. S'ha condicionat el ferm amb formigó i zones amb asfalt, pensant en què no faci falta molt de manteniment i la pavimentació pugui durar anys.

Estabilització del talús entre Maians i l'antic hostal de Capsec

A mitjan octubre es van iniciar a la carretera de Capsec les obres d'estabilització del talús del marge esquerra existent entre dues cases de la zona: Maians i l'antic hostal de Capsec. S'havia previst iniciar-les unes dies abans, però s'ajornaren per no coincidir amb els treballs del nou asfaltat de la carretera N-260. Per ser un tram perillós i estret, l'actuació havia estat llargament reivindicada pels veïns de Capsec, que demanaven un eixamplament i millora de les vores, per millorar la seguretat vial. L'Ajuntament, en el Ple del mes de març anterior, havia demanat una subvenció de 150.000 euros del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya, atès que el pressupost del projecte era de 211.515,25 euros. En l'expedient de contractació, aprovat per l'abril, es fixà el termini d'execució del projecte en tres mesos. A la licitació de les obres es presentaren

tres empreses i pel juny es van adjudicar a Josep Vilanova, SA, per 145.683,31 euros, més 30.593,50 euros d'IVA. El redactor del projecte és Enric Sanjuan Cabezas. S'ha preferit fer un rebaix del talús als dos costats de la carretera i ampliar l'espai final, on es col·locaran elements de protecció i els sistemes de drenatge.

Ha mort Mn. Joan Riu, rector estat de Capsec

Als 91 anys, el 6 d'octubre passat va morir a Girona el recordat per molta gent de Capsec Mn. Joan Riu Ferrer. Fou ecònom de Sant Martí de Capsec de 1959 a 1963, quan fou destinat a Vidreres i posteriorment a altres localitats, com Roses. Molt actiu, va ajudar a efectuar millores d'importància ciutadana en aquell sector de Bianya, aleshores força abandonat perquè no hi havia aigua corrent, llum ni telèfon. El capellà arribà a fer de mestre, d'ajudant tècnic sanitari, transportista, agent de viatges, director de teatre, etc. Pel juliol de 2017 es presentà a l'església de Capsec el seu llibre biogràfic *Escenaris del record*, que conté un apartat dedicat a la parròquia bianyenca. Era natural de Sant Tomàs de Fluvià, on va ser sebollit.

La recollida d'escombraries s'apuja

En la sessió plenària del 28 d'octubre, l'Ajuntament va aprovar la nova redacció de l'ordenança fiscal reguladora de la taxa pel servei de recollida i tractament d'escombraries. És vigent des de començament de 2026 i, per resumir-ho breument, les escombraries s'apugen. En el cas dels habitatges familiars, inclosos els locals destinats a l'exercici d'una activitat professional, la taxa és de 205,79 euros; en els habitatges familiars, situats a més de 7 km de l'àrea de contenidors més propera dins del municipi o de la ctra. N-260, la taxa és de 102,50 euros. Pel que fa a locals comercials, botigues, petits tallers, etc., la taxa és de 338,06 euros; la de bars i cafeteries és de 784,35 euros; la de restaurants i fondes fins a 40 places, de 911,13 euros; per als restaurants de més de 40 places, l'import de la taxa és de 1.300,89 euros; quant als locals industrials, s'ha determinat escalonadament la taxa segons el nombre de treballadors, de manera que fins a 5 empleats hauran de pagar 438,21 euros i als que en tinguin més de 35 se'ls cobraran 3.129,15 euros. La taxa dels càmpings és de 4.062,25 euros; la les cases de colònies fins a 60 places és de 784,35 euros, i les de més de 60 places és de 1.301,56 euros. En els allotjaments turístics, la taxa per plaça és de 39,51 euros. S'han modificat també altres ordenances, amb augment, com la de l'IBI i la de l'impost sobre vehicles de tracció mecànica.

PRODUCTES ARTESANALS **El Salt del Sallent**

Carrer Vallespir, 17. Pol Ind. La Canya
17800 OLOT (Girona)
Tel. 972 27 38 45 · Fax 972 27 01 80
www.saltdelsallent.com

TALLER VENTULÀ
MIQUEL VENTULÀ I SERRA

Reparació de maquinària
Construccions en ferro en general
Especialista en soldadura de tot tipus
Serralleria i treballs en alumini i inox
Llars de foc artesanals

Carretera Camprodon, Km. 9
Tel./Fax 972 29 10 15 - Tel. mòbil 626 62 87 42
17813 VALL DE BIANYA (Girona)

Catorzena edició del Premis Eva Toldrà d'Il·lustració

A la sala El Torín, d'Olot, el divendres 10 d'octubre passat es va dur a terme l'acte de lliurament de premis de la convocatòria de 2025 del Premis Eva Toldrà d'Il·lustració. Va ser la catorzena edició i la sala s'omplí de gom a gom, bon exponent de la gran acceptació que tenen aquests premis, que s'han anat consolidant any rere any i que perpetuen la memòria d'Eva Toldrà Fernández, tan estretament vinculada amb la Vall de Bianya. L'objectiu del premi és, com se sap, fomentar i estimular l'alumnat d'il·lustració en l'execució dels seus projectes finals, com també promoure i donar visibilitat als joves il·lustradors de les escoles d'art de tot Catalunya i les Balears, així com la disciplina de la il·lustració per ella mateixa. Els premis tenen dotació econòmica i van ser vuit els projectes premiats. Se n'havien presentat trenta-dos. Elena Val, il·lustradora i artista visual, va fer una interessant conferència sobre la seva experiència en ambdós camps.

Campanya de control de la processionària del pi

El Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat va acabar pel novembre la campanya anual de tractaments aeris per al control biològic de la processionària del pi. L'operatiu es va fer a la tardor, quan les erugues es troben en els primers estadis. El tractament es va fer amb *Bacillus thuringiensis var. kurstaki*, que és un producte biològic específic per a larves de lepidòpters, compatible amb l'agricultura ecològica, aplicat a la dosi mínima (3 l/ha) i no classificat com a tòxic ni perillós per al medi ambient ni per als organismes aquàtics. La normativa reguladora és estricta i garanteix la seguretat per a la població i el medi natural. L'objectiu no és eliminar la processionària, sinó mantenir-la per sota de llindars que evitin urticàries i reaccions al·lèrgiques, així com impactes sobre ramaderia, turisme i salut pública. A la Vall de Bianya la campanya es va realitzar, dins la primera quinzena d'octubre, amb helicòpter, a la zona de Sant Ponç d'Aulina i a la vall del Bac. Segons la Generalitat la distribució territorial es va ajustar a l'evolució de la plaga i a les condicions meteorològiques. A la Garrotxa es van executar tractaments rellevants en 750 ha.

Adequació de la cabanya de Sobeies

El gener de 2025, per mitjà d'un decret d'Alcaldia, es va aprovar definitivament el projecte d'adequació de la cabanya del mas Sobeies, de Socarrats, com a equipament cultural. El redactor del projecte és Arnau Vergés Tejero (Olot, 1979). L'import de la inversió de les obres d'execució fou de 310.038,29 euros, (IVA inclòs). L'havia aprovat inicialment el consistori al final de novembre de l'any anterior i calgué complir la normativa vigent fins a arribar a l'aprovació definitiva. En la sessió plenària del 15 d'abril s'adjudicaren les obres de Construccions J. Pallàs, SL, per 255.973,76 euros, més 53.754,49 euros d'IVA. En principi es va preveure una actuació ràpida, però hi hagué interrupcions i encara al final de novembre es continuaven a bon ritme les obres, segons l'Ajuntament. La cabanya, en el seu nou destí, és pensada per a dur-hi a terme activitats diverses, tallers i altres esdeveniments, amb el propòsit de dinamitzar la programació cultural de la Vall de Bianya.

Aprovació de l'inventari de camins públics de Bianya

El juliol passat, en sessió plenària, l'Ajuntament va fer la segona aprovació inicial de l'inventari de camins públics de la Vall de Bianya, elaborat pel geògraf Xavier Campillo Besses, després que s'haguessin constatat errades relacionades amb divuit camins. La primera s'havia fet per l'agost de 2024. Com és preceptiu, la segona aprovació es va sotmetre a informació pública, amb l'advertència que si no es presentaven al·legacions o suggeriments l'acord passaria a ser definitiu, sense necessitat d'adoptar un nou acord. Com que en la primera aprovació es van presentar set al·legacions i en la segona se'n presentaren tres, algunes de les quals van ser estimades, altres ho foren parcialment i les altres foren desestimades, totes degudament informades pel tècnic redactor X. Campillo, el 26 de novembre passat la corporació municipal va aprovar definitivament l'inventari, que incorpora les al·legacions estimades.

ARMALLATS
GRUP ARMANGUÉ

Líders en la distribució d'acer i de ferralla

Grup Armangué desde 1986

GIRONA | BARCELONA | TARRAGONA | BALEARS | MADRID | NAVARRA | BIZKAIA | ANDORRA | FRANCE

Col·laborador de la Fundació Arcadi

www.armangué.net

FORMATGE GRAS CURAT A LA GARROTXA

MAS FARRÓ

www.masfarro.com

Mas Farró · 17813 Vall de Bianya · Tel./fax 972 29 12 38

Jordi Faulí participà a les Jornades Europees de Patrimoni a la Vall de Bianya

El dissabte 11 d'octubre es van dur a terme les activitats programades a la Vall de Bianya amb motiu de les Jornades Europees de Patrimoni. Les organitzà Amics de la Vall de Bianya, amb la col·laboració de l'Ajuntament. A mig matí es començà, des del coll del Capsacosta, una plàcida caminada fins a Sant Feliu del Bac sota el guiatge de Jordi Zapata. Davant l'església romànica, que havia estat antiga parròquia de la vall del Bac, Josep Murlà va fer una explicació resumida de la història de l'edifici, completada amb un seguit de dades d'interès, com la retirada de la mesa romànica del seu altar, que és actualment a Santa Margarida de Bianya, i la pica baptismal, també romànica, que s'endugué un rector del Ripollès i ara serveix de jardineria a l'exterior de l'església de Llanars. L'assistència fou d'una vintena llarga de persones i tothom es mostrà complagut. L'entitat organitzà, a més, un dinar de confraternitat al Restaurant la Peça. A les sis de la tarda, a la

sala de sessions de l'Ajuntament, tingué lloc una conferència a càrrec de Jordi Faulí Oller, arquitecte director de la basílica de la Sagrada Família, de Barcelona. Parlà de manera clara i precisa de la construcció del temple en les seves diferents fases, dels primers treballs en temps de Gaudí fins als nostres dies, amb projecció de diapositives i plànols per seguir més fàcilment la complexitat del projecte gaudinià i les solucions aplicades en els temps actuals, diferents a les disponibles en temps de l'arquitecte. El Dr. Faulí esmentà també dels treballs que quedaran pendents, a partir de 2026, quan s'hagi donat per acabada la Torre de Jesús, però no va voler aventurar quan temps més es continuaran les obres per a donar totalment per acabat el temple, amb els canvis que s'han introduït per motivacions de la mobilitat viària a la zona. Assegurà que es treballa amb formigó i pedra, amb suports interns de ferro, per garantir la resistència sísmica. En la construcció s'ha utilitzat pedra de diferents llocs, com Barcelona, i ara també se'n porta de l'Índia i d'Itàlia. Hi ha una petita part feta amb basalt, de Castellfolit de la Roca. Va ser una conferència molt amena i interessant, seguida per tot el públic assistent. La presidenta de l'entitat, Carmina Nogareda, li va agrair la seva bona disponibilitat per participar en els actes fets a Bianya i va felicitar-lo per la gran feina que està fent a la Sagrada Família, un dels monuments més simbòlics del nostre país, conegut i valorat internacionalment.

Memòria valorada per il·luminar l'accés a la zona verda de Cuní

L'octubre passat, per decret d'Alcaldia, es va aprovar la memòria valorada per a la instal·lació d'enllumenat a l'accés a la zona verda de Cuní, a la Canya. Dins els terminis legals (màxim de dos mesos) els interessats van poder presentar recursos, si ho consideraven oportú.

Pla de protecció dels empleats públics

Al final de juliol, l'Ajuntament va aprovar el denominat Pla d'Igualtat i el Protocol per a la prevenció i actuació en casos de violència i d'assetjament laboral (assetjament psicològic, assetjament sexual, assetjament per raó de sexe i violència en l'àmbit digital), de les empleades i empleats públics de l'Ajuntament de la Vall de Bianya, documents que quedaren incorporats a l'expedient administratiu. Es demanà la seva inscripció al Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya. L'aprovació va ser publicada al BOP de Girona, núm. 147, per a coneixement general.

Nom per a dos carrers del polígon de Morrals

Al final d'octubre, l'Ajuntament va aprovar l'ampliació del nomenclàtor viari municipal. Va donar nom a dos carrers del polígon industrial Morrals. El situat a la part nord del polígon, en direcció oest-est i paral·lel a la carretera N-260, és ara el carrer de Puigsolana, per la proximitat amb la carena d'aquest nom. L'altre és el carrer de Sant Miquel del Mont, situat a la part oest del polígon, en direcció sud-nord i perpendicular a la carretera N-260, per la visualització que des d'aquest punt es té de la muntanya de Sant Miquel del Mont.

Festes locals de 2026 a Bianya

El juny passat, l'Ajuntament va fixar els dos dies de festa local, per al 2026, que preveu la legislació vigent. Es va aprovar que fossin festius, a tot el municipi, el dilluns 18 de maig, amb motiu de la festa major, i el dilluns 7 de setembre, per les Festes del Tura, d'Olot.

RESTAURANT
LES COLS
FINA PUIGDEVALL NOGAREDA
MARTINA PUIGVERT PUIGDEVALL

Mas les Cols · Ctra. de la Canya, s/n · OLOT
Tel. 972 26 92 09
www.lescolds.com · lescolds@lescolds.com
[@lescolds_finapuigdevall](https://www.instagram.com/lescolds_finapuigdevall) · [@lescolds_celebracions](https://www.instagram.com/lescolds_celebracions)

Daiife
Solucions globals d'emballatge

Polígon industrial Els Morrals
C. dels Morrals, 27
Tel. 972 2716 60 - Fax 972 27 22 33
17813 La Vall de Bianya
e-mail: daife@daife.com
www.daife.com

Pere Planagumà i Margarida Masias, padrins de la Vall de Bianya

El diumenge 1 de febrer, dins els actes de la dinovena edició de la Fira del Farro, es van escollir el padrí i la padrina de la Vall de Bianya. Són la **Margarida Masias Planagumà**, de can Vilanova, de Capsec, nascuda el 1944 i que no s'ha mogut mai de Capsec. Es casà el 1969 amb Joan Pagès i ha tingut sempre l'església de Sant Martí de Capsec com a lloc de referència dels esdeveniments familiars. Dedicada durant un temps a la restauració, ha treballat a pagès en el restant de la seva vida i, per tant, ho sap tot de la gent, del municipi, i de la contrada de Capsec. Un territori que s'estimà de debò. Per la seva continua fidelitat al territori se li donà el reconeixement de padrina de 2026. La distinció de padrí fou per a **Pere Planagumà Berga**, un altre bianyenc de soca-rel, nat el 1950 a la Casanova i que es casà, el 1979, amb Justa Moré. Caçador, amant de la natura i gran caminador, no ha parat de treballar fins més enllà de la jubilació. En qualsevol lloc on ha estat demanat ha col·laborat sempre i ha format part de

grups i de comissions que han treballat per al poble en diversos àmbits. L'acte, amb la imposició de les bandes acreditatives dels títols després que Josep Murlà hagués fet una introducció biogràfica de cada un d'ells, comptà amb la presència de l'alcalde Marc Toboso Comas. També hi foren presents, per al traspàs simbòlic, el padrí i la padrina de l'any 2025, Pere Verdaguer i Montserrat Puigdevall. Familiars, amics i públic assistent felicitaron i aplaudiren als nous padrins.

Projecte de reparcel·lació econòmica al polígon de Morrals

Pel març de 2025 es posà a informació pública un projecte de reparcel·lació econòmica voluntària per al repartiment de despeses de connexió amb el servei d'aigua potable municipal. El redactà l'arquitecte tècnic Jaume Aumatell Colom i fou promogut per Transports Minguet SL, Esteban Espuña SA, Ramon Ventulà SA i la Junta Compensació UD-2 Ind. els Morrals II. Pel maig l'Ajuntament va donar-li l'aprovació definitiva i avançà que una vegada el projecte fos ferm en via administrativa s'expediria la certificació corresponent, d'acord amb la normativa vigent.

Dos projectes a realitzar a la Canya

Al final d'octubre de la corporació municipal va sotmetre a informació pública dos projectes de millora a desenvolupar a la Canya, aprovats inicialment. Són: 1) el projecte d'urbanització i millora de la zona oest del nucli de la Canya, fase 1: carrers Joan XXIII, Jacint Verdaguer i Barcelona amb un import d'execució per contracte de 499.811,82 euros i 104.960,48 euros d'IVA, i 2) el projecte de la fase 2a de millora de la xarxa de subministrament d'aigua en baixa de la zona oest del nucli de la Canya amb un import d'execució per contracte de 122.288,94 euros i 25.680,68 euros d'IVA.

Manteniment d'un espai obert a Coldecarrera

El Consorci de l'Alta Garrotxa, que fins a la seva defunció va presidir Santi Reixach, l'any passat va dur terme tasques de manteniment d'un espai obert a Coldecarrera, dins de la vall del Bac, al terme municipal de la Vall de Bianya, en el marc de l'acord de custòdia vigent amb la propietat. L'actuació es va fer en una superfície d'1,4 hectàrees, ocupades principalment per ginesta, romeguera i arç. L'espai va ser creat amb el suport de la Diputació de Girona, amb el compromís de garantir-ne el manteniment. Per això el Consorci de l'Alta Garrotxa va dur-hi a terme l'actuació, ja que els espais oberts com aquest són indispensables per a la biodiversitat i la gestió del territori, permeten la presència d'espècies d'una fauna i flora específica. La seva conservació té, per tant, un valor ecològic i socioeconòmic. L'actuació s'ha emmarcat dins l'estratègia del Pla d'Impuls de la Ramaderia Extensiva, aprovat pel Consorci, que aposta per compatibilitzar la gestió del medi natural amb l'activitat ramadera i la conservació dels valors naturals de l'Espai Natural Protegit de l'Alta Garrotxa.

Estrelles Michelin: sense canvis en l'edició de 2025

En una gala duta a terme a Múrcia, la tardor passada es donaren a conèixer els restaurants guardonats amb alguna Estrella Michelin. El Restaurant les Cols, d'Olot, manté les dues estrelles d'anys anteriors, i el Restaurant Ca l'Enric, dels germans Juncà, de la Vall de Bianya, també manté l'estrella aconseguida fa ja molts anys. Fina Puigdevall, xef de les Cols, va rebre a Londres, el Premi We're Smart al «millor descobriment de l'any»; aquests reconeixen els millors restaurants vegetals de tot el món. Tot l'equip, va rebre pocs dies després el Premi a l'Excel·lència Professional, atorgat per l'Ajuntament d'Olot.

BAR * RESTAURANT

Camp de futbol

LA CANYA

Tel. 972 29 02 55

VAYREDA

CENTRE ÒPTIC I AUDITIU

| SANT RAFEL 26 OLOT 17800 | TEL. 972 27 15 44 |

Presentació del llibre *Gent de Bianya*

El divendres 3 d'octubre, al captard, a la sala noble del mas Sobeies, de Socarrats, es va fer l'acte de presentació del llibre *Gent de Bianya i de relacionada amb el municipi*, que és un breu diccionari biogràfic de dues-centes dinou persones, escrit per Josep Murlà Giralt. L'ha editat El Bassegoda Edicions, d'Olot, i té dues-centes catorze pàgines. Els textos, ordenats per ordre alfabètic, es completen amb fotografies de més de cent trenta dels biografiats. Hi ha gent de totes les èpoques, principalment dels segles XIX i XX, fins a arribar als temps actuals. Tots formen part de la història del municipi actual i, dins el món en què es van moure o es mouen (els nats a Bianya, els establerts aquí i els qui hagueren de desenvolupar la seva activitat més enllà dels límits locals), amb la seva dedicació, esforços i aportacions han contribuït a enaltir el nom de Bianya, el seu progrés i la seva evolució històrica. La presentació va anar a càrrec d'Òscar Cabana, en nom de l'empresa editora, i de Carmina Nogareda, presidenta dels Amics de la Vall de Bianya, autor de «Proemi» del

llibre. Josep Murlà va explicar el contingut de la publicació i explicà els criteris que van aplicar-se a l'hora de redactar-lo. Havia de tancar l'acte l'alcalde Santi Reixach, que va escriure el pròleg, però per un compromís familiar arribà tard i s'afegí a la presentació just quan aquesta es donava per acabada. L'assistència fou molt nombrosa; més d'un centenar de persones ompliren la sala i algunes hagueren de romandre dretes. L'entitat Amics de la Vall de Bianya va donar suport a l'edició del llibre.

Hereus i pubilles de la Canya i la Vall de Bianya

Dins els actes de les respectives festes majors, dutes a terme pel maig, va efectuar-se l'elecció dels hereus i pubilles. A la Canya escolliren Quim Riera Busquets i Mar Salla Rama. A la Vall de Bianya els elegits van Arnau Clarà Aumatell i Iveta Batlle del Cid. Pel novembre s'efectuà l'elecció de l'hereu i la pubilla de la Garrotxa i el representant de la Canya, Quim Riera, va ser proclamat Hereu de la Garrotxa 2025.

Primera Fira de les Arts de la Vall de Bianya

A mitjan maig, en un cap de setmana, es va dur a terme a la zona esportiva de l'Hostalnou la Primera Fira de les Arts de la Vall de Bianya. Es van presentar i fer diverses propostes i activitats, destinades al gaudi de petits i grans en un ambient familiar. Hi hagué tallers de pilotes malabars, de teles acrobàtiques i de volteig amb cavalls, l'actuació de la coral Sisísi, el ball del gegant Farrus Tremendus; dibuix de circ, etc. Hi hagué bona assistència. L'organització va anar a càrrec de l'Associació de famílies del municipi, que va emmarcar-la en la petició de tenir una escola a l'Hostalnou.

Adéu a Montserrat del Pozo, sòcia honorària dels Amics de la Vall de Bianya

El dijous 6 de març de 2025 va morir a Barcelona, ciutat de residència habitual, Montserrat del Pozo i de Ferrer, vídua de Lluís de Mir Clapès. Havia estat secretària de l'entitat Amics de Besalú i el seu Comtat, i posteriorment va ser-ne presidenta. Amb Besalú, on tenia residència familiar, hi va estar sempre molt vinculada, especialment amb la Congregació dels Dolors. Va escriure diversos treballs de divulgació històrica, alguns de relacionats amb el seu ancestral lloc de procedència familiar, la Ferreria, de la vall de Sant Ponç d'Aulina. Tenia 108 anys i precisament per això, per la seva avançada edat, se la va nomenar fa uns anys sòcia honorària dels Amics de la Vall de Bianya, ja que en moments decisius va tenir un paper important en la continuïtat de l'entitat bianyenca i acceptà ser-ne president Joan Nogareda. Se l'acomiadà el diumenge 9, a Barcelona, al Tanatori de les Corts.

PEIROS
MARIA TERESA

C/. SANT ANTONI, 7 - Tel. 29 12 67
17857 SANT JOAN LES FONTS (Girona)

 Lamiplac

Oscar Moret Codina
Conseller delegat
+34 629 364 933
direccio@lamiplac.com

C. Alba Rosa, 35 | Olot | Tel. 972 27 11 36 | www.lamiplac.com

SÍNTESI METEOROLÒGICA I EFEMÈRIDES DE L'ANY 2025

· LA VALL DE BIANYA ·

Estació meteorològica de Mas Pujalet · Vall de Farró

Un hivern sec i temperat

Precedit d'un ambient sec i temperat, l'any 2025 es va presentar, en els seus inicis allunyat de la sensació hivernal que acompanyen normalment gener i febrer, dos mesos que per altra banda solen ser els més secs de l'any. L'únic episodi fred remarcable es va produir entre els dies 12 i 16 de gener amb mínimes extremes de -7° a l'estació automàtica d'AEMET, al polígon de Morrals, i $-5,5^{\circ}$ a la nostre estació manual de la vall de Farró. La neu tampoc es va deixar veure, tan sols de forma anecdòtica en els punt més elevats i pràcticament sense cap greix

27 de desembre 2025,
Rec de Santa Margarida a Hostalnou.

Una primavera plujosa

La manca de precipitacions, que ja s'acumulava des de finals del 2024, va donar un tomb gràcies a una llevantada que es va presentar durant la primera desena de març (entre els dies 6 al 9), amb acumulacions que van anar entre els 110 mm i els 200 mm a les capçaleres dels rius i rieres garrotxins (130/140 mm al nostre municipi). Durant l'episodi, les baixes temperatures a muntanya, van facilitar precipitacions en forma de neu a la serralada pirinenca, amb gruixos entre els 50 i 90 cm a la zona d'Ulldeter; un canvi de paisatge, finalment d'aspecte hivernal i un reservori d'aigua que es va anar accentuant al llarg d'abril i maig. Durant aquest tres mesos es van recollir a la Vall de Bianya, 450 mm, gairebé la meitat de la pluja anual.

Una primavera que va significar un alleujament als pronòstics pessimistes que circulaven de feia temps. Si bé no totes les fonts van recuperar la seva activitat, sí que moltes d'elles es van veure afavorides, sobretot les més superficials, també alguns recs i torrentades van mostrar, almenys fins finals de maig, una activitat que no es veia d'ençà el temporal Gloria del gener de l'any 2020.

Un estiu abans d'hora però finalment molt humit

Els bons auguris primaverals es van veure trencats de manera sobtada per un mes de juny extraordinàriament sec i càlid. No tenim enregistrat a l'estació, operativa des de 1979, cap juny tan sec amb únicament 8 mm acumulats. Un final de primavera i entrada a l'estiu amb una onada de calor africana

acompanyada de molta pols en suspensió. Tot just entrat juliol, però i continuant amb les temperatures caniculars de juny, una petita bossa d'aire fred a nivells alts i aïllada de la circulació general, ens va donar algunes sorpreses en forma de tempestes i pedregades (molt destacable per la seva virulència va ser la que va caure a Santa Pau).

Episodis tempestuosos, distribuïts al llarg del mes, van desinflar els termòmetres quan semblava que l'estiu del 2025 seria encara més extrem que els dels darrers anys; no va ser així, doncs la precipitació va doblar els valors mitjans de juliol i la temperatura en conjunt es va mantenir dins la mitjana. La inèrcia pluviomètrica encetada durant juliol va continuar pràcticament al llarg de tota la resta d'estiu, fet que va propiciar una primera temporada de fongs molt productiva; cert que una entrada càlida al mes d'agost va ser qualificada de molt severa en alguns indrets de Catalunya, però en el cas de la Garrotxa, la presència de tempestes de tarda van incidir sobre el camp de temperatures, i a excepció de la segona desena, que va ser molt xafogosa, l'ambient es va anar suavitzant. A partir doncs del 20 d'agost, l'estiu canicular es dona per acabat i s'enceta un setembre humit i temperat.

Una tardor contrastada

Com hem comentat abans, després d'un estiu força humit, la temporada de fongs es va iniciar a les darreries d'agost i es va allargar fins a primers d'octubre. Espècies primerenques lligades a les temperatures una mica càlides van fer la delícia dels amants dels bolets.

**VENDA i REPARACIÓ DE
MAQUINÀRIA D'HOTELERIA i COMERÇ
FRED COMERCIAL · AIRE CONDICIONAT**

Ctra. GI-522 · Km. 3,9 · Naus 1 i 2
17857 La Canya - SANT JOAN LES FONTS
Tel. 972 27 17 16 · info@dosserveis.com

**tallers
CAR-PLA**

PLANXISTERIA I PINTAT
DE VEHICLES

Tel. 972 27 26 32
C. Bestracà, 5-1 - 17800 Olot (Girona)
tallerscar-pla@hotmail.com · www.tallerscar-pla.com

ÀNGEL PAIRÓ
PINTORS

Ctra. de les Funoses a la Canya, nau 4
17857 Sant Joan les Fonts
Tel. 972 29 09 22 - Àngel Pairó 666 46 90 26
artpairo@gmail.com - www.apairopintors.com

balta
perruquer

972 29 21 74 - Ctra. Olot, 6 - La Canya

MECANISOLD

- Reparacions en general
- Treballs amb acer inox i ferro
- Llars de foc i barbacoes
- Racoratge per hidràulica
- Recanvis varis

C. Bestracà, 11 - Polígon Industrial Pla de Baix - 17800 Olot (Girona)
Tel 972 26 17 75 - mecanisold@mecanisold.com

CAL
FLEQUER
FORN DE LLENYA

C. Mestre Josep M. Gratacós, 6 · la Canya · Tel. 621 288 266
Ctra. Sta Pau, 32 · Olot · Tel. 621 292 434

restaurant *Ca la Nàsia*

Especialitats: Bolets, Cabrit i "Chuletón"

Ctra. de Camprodon, 5 Llocalou 17858 (Vall de Bianya) Tel. 972 29 02 00
www.calanasia.cat calanasia@calanasia.cat

sotabosc

Enginyeria i treballs forestals
Llenya al detall, a l'engròs, encenalls i carbonet

C- 63, Mas Berenguer s/n, 17176 SANT ESTEVE D'EN BAS (Girona)
Tel. 693660340 | sotabosc.enginyeria@gmail.com

TANÉ
HERMETIC

Doors for life

Des de 1921

Qualitat i tecnologia

Portes hermètiques,
corredisses i pivotants
Doble acció - serveis...

LLOCALOU

Tel. 972 29 09 77 - Fax 972 29 05 02

tanehermetic@tanehermetic.com - www.tanehermetic.com

17813 LA VALL DE BIANYA (Girona)

El mas LA CASANOVA de Sant Salvador de Bianya acollí els Amics de la Vall de Bianya

Assemblea ordinària

El dissabte 24 de maig de 2025, a les sis de la tarda, al mas La Casanova del sector de Sant Salvador de Bianya va tenir lloc l'assemblea general ordinària de l'entitat dels Amics de la Vall de Bianya, gràcies a la gentilesa de la família propietària Márquez-Rius. L'acte es va desenvolupar en un magnífic edifici annex de la casa principal on es va poder projectar la sessió en una pantalla i a la mesa presidencial hi havia la presidenta de l'entitat, Carmina Nogareda; el secretari Jordi Zapata; el tresorer Pere Reixach; el senyor Miquel Márquez Obrador, propietari del mas i l'alcalde del municipi, Santi Reixach.

La presidenta va agrair la bona disposició i el gran acolliment de la família propietària de la casa i va saludar a la setantena d'assistents i els va donar les gràcies per la seva presència. A continuació, Miquel Márquez Obrador va dirigir unes paraules i va expressar la satisfacció de la seva família per acollir l'assemblea de l'entitat i posà la casa a disposició dels assistents. Seguidament, el secretari Jordi Zapata va llegir l'acta de l'assemblea ordinària del 2024 que va ser aprovada per unanimitat.

El tresorer Pere Reixach va exposar l'informe econòmic i va agrair als anunciants i als socis la seva aportació econòmica per poder tirar endavant la revista anual BISANIA, mantenir la pagina web i altres despeses.

El secretari va informar, tot seguit, de les activitats realitzades durant el darrer any: el 12 d'octubre de 2024 es va programar, dins les Jornades Europees de Patrimoni, la visita al pont de la Rovira a la riera de Santa Llúcia, i el 2 de novembre es va visitar el bosc de Farró, les dues activitats guiades per Jordi Zapata. El diumenge 17 de novembre ens van visitar els Amics de Besalú dins de la commemoració del 50è aniversari de la nostra entitat. El dia 6 de desembre es va organitzar l'activitat «Cap nen sense tió» al mas Sobeies. El dissabte 5 d'abril vam gaudir d'una visita cultural a Camprodon i el 10 de maig vam visitar les Ruïnes d'Empúries.

Seguidament, la presidenta va comentar les propostes d'activitats per al proper exercici. Per a la propera tardor, dins les Jornades Europees de Patrimoni, es preveu per a l'11 d'octubre al matí la visita a l'església de Sant Feliu del Bac i per la tarda una conferència a càrrec del Sr.

Jordi Faulí, arquitecte director del temple de la Sagrada Família de Barcelona; el 26 d'octubre una sortida matinal a la riera de Bianya, el 15 de novembre una visita a les rouredes de Capsec i el 6 de desembre com ja és habitual es vol organitzar l'activitat «Cap nen sense tió» al mas Sobeies, o si no es pot degut a les obres a Santa Margarida. Va informar que la propera assemblea general seria al Serrat de Capsec el dia 13 de juny de 2026. Per acabar va agrair als socis i a la junta la seva col·laboració.

La presidenta va informar que la nostra entitat ara és membre de la CCEPC (Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana) que té un acord amb Arç Assegurances de manera que amb una quota anual de 125 euros inclou una pòlissa de responsabilitat civil per a les nostres activitats incloses les visites i sortides

d'un dia de durada i una pòlissa de responsabilitat civil per als membres directius.

Al finalitzar, es va passar un vídeo curt, editat pel Museu de la Garrotxa, sobre el patrimoni industrial del riu Fluvià i en especial el tram de la Canya.

Fullet sobre el mas La Casanova

Amb motiu de l'assemblea es va editar el fullet núm. 32 de la col·lecció «Masies de la Vall de Bianya», exemplars del qual, com és habitual, es van posar a disposició de les persones interessades. El text, de Josep Murlà, va ser seguidament exposat per ell mateix, al voltant de la interessant història del mas La Casanova i la seva restauració.

Agraïment

En l'apartat de precs i preguntes es va fer un acte d'agraïment als propietaris amb el lliurament d'una planta a Laura Rius i d'un arbre a Miquel Márquez com a record de l'acte.

Actuació del grup Cool de Sac

La cloenda de l'assemblea va anar a càrrec de l'alcalde Santi Reixach, que va reiterar, un any més, el suport i l'ajuda de l'Ajuntament a les iniciatives de l'entitat i ens va recomanar una visita a Prats de Molló.

La presidenta va donar per acabada l'assemblea general i va convidar a escoltar el magnífic grup Cool de Sac i alhora vam gaudir d'un magnífic pisolabis gentilesa de la família Márquez-Rius.

Els Amics de la Vall de Bianya visiten Camprodon

5 d'abril 2025

El dia 5 d'abril de 2025, dins la programació d'activitats dels Amics de la Vall de Bianya, es va anar a Camprodon. La visita va ser proposada per l'alcalde Santi Reixach, que ens va facilitar el contacte amb l'alcalde de Camprodon Xavier Guitart i la Nuria Mayà, que ens van ajudar molt en la programació de la jornada. Hi vam assistir 16 persones i vam gaudir d'un magnífic dia. A la plaça del Carme, el guia Xavi Mas ens va fer una extensa introducció de la història i singularitats de la vila. Seguidament vam seguir per la plaça de la Vila, pel magnífic i emblemàtic pont Nou i vam continuar pel turístic i reconegut carrer València fins a la plaça Santamaria.

Seguidament vam gaudir de les explicacions de la guia Anna Ortega, de l'Ajuntament de Camprodon, que ens va ensenyar la recuperació i magnífica rehabilitació de Can Roig, vam passejar per la font Nova i vam finalitzar el recorregut als jardins de Can Vincke. Vam dinar al restaurant Núria i a les 4 de la tarda vam visitar el molt recomanable museu de la Retirada on, abans d'entrar, ens va saludar l'alcalde de Camprodon i ens va presentar Lluís Bassaganya. El Sr. Bassaganya és el promotor i un gran entusiasta del museu i ens va explicar amb detalls la seva història personal i la del museu. L'exposició il·lustra, a partir d'imatges i molts objectes trobats amb detectors de metalls, les dures escenes dels exiliats republicans que durant l'hivern de 1939 van fugir des de Camprodon cap a l'altra banda dels Pirineus. Un museu molt instructiu, sobretot per als joves que no recorden els estralls de la passada guerra civil. Cap a les 6 de la tarda ens vam acomiadar.

Sortida de primavera a les ruïnes d'Empúries

10 de maig 2025

Enguany, la sortida de primavera de la nostra entitat va dirigir les seves passes cap a l'Empordà, concretament a visitar les ruïnes d'Empúries. Unes 25 persones entre socis i familiars van gaudir d'una sortida cultural, a un lloc únic en el nostre país, on es poden veure a través d'un circuit molt ben definit, restes de la presència de dues cultures mediterrànies, la grega i la romana, que han estat d'alguna manera, pilars de la nostra pròpia societat.

Després d'un viatge amb un petit autocar de la TEISA, a càrrec de la nostra associació, es va fer una aturada a can Parera de Viladamat per esmorzar, abans de continuar fins a destí. Allà vam ser rebuts primer per un dia net i brillant, resultat de la pluja que ens havia precedit durant el viatge, i finalment per una guia del propi centre que ens va acompanyar a fer el recorregut i donar a conèixer el patrimoni arqueològic de l'espai així com

el relat interpretatiu del dia a dia dels seus pobladors, amb els seus temples, carrers i "domus", alguns d'ells encara amb restes de mosaics de ceràmica.

Empúries és l'únic jaciment arqueològic de la Península Ibèrica on conviuen les restes d'una ciutat grega, Empòrion, amb les d'una ciutat romana, Emporiae. És també la porta d'entrada de la cultura clàssica: 10 segles d'història que van transformar per sempre els antics pobles ibers que hi habitaven.

A mig camí de l'itinerari es va poder visitar el museu monogràfic de les excavacions d'Empúries, que custodia entre d'altres troballes interessants l'excel·lent escultura original d'Asclepi trobada al propi jaciment

En conjunt una sortida molt ben organitzada, que després d'una estona de passejada lliure per l'antiga muralla, va tornar a dirigir-se a Viladamat, al mateix hostel on es va esmorzar, per després retornar cap a la Canya i Olot.

Sortida d'estiu al mas Espunya

13 d'agost 2025

Sota el nom "Una visió sobre la geografia i el paisatge de la Vall de Bianya" es va dur a terme la sortida d'estiu, en aquests cas emmarcada també dins el projecte Xarxa Natura 2000, a la finca del mas Espunya- Cabanyes Entrevalls, als gestors de la qual hem d'agrair haver-nos cedit per una estona el menjador del restaurant per poder fer la presentació, tant de l'activitat en sí, com del projecte esmentat abans. Ens vam trobar allà dalt més d'una vintena de persones amb la intenció de gaudir d'un matí força calorós, però atenuat per l'ombra d'una passejada planera per la fageda propera a la casa.

La gran balconada que presenta aquest punt del nostre municipi és un lloc exprés que ens va servir per comentar i identificar tot el seguit de muntanyes i masies que s'escampen

al seu voltant i que cadascú a la seva manera va emmarcar damunt d'una cartolina rodona, amb la intenció de posar nom als punts més destacats del paisatge que s'obria a la vista. Els participants més agosarats van realitzar la prova amb gran interès, fet que va cloure aquesta sortida de caire "artístic i geogràfic" des d'un dels punts més emblemàtics de la Vall de Bianya.

"Cap nen sense tió" als paratges de l'església de Santa Margarida de Bianya

6 de desembre 2025

Com ja fa uns anys, es va duent a terme una de les activitats més esperades de l'any, relacionada totalment amb la tradició natalenca. "Cap nen sense tió", es tracta de la participació més nombrosa de la nostra entitat. Eguany hi han participat 31 infants i 41 adults.

A causa de les obres que s'estan duent a terme a la cabanya de Sobeies, es va escollir com alternativa els paratges de Santa Margarida, un lloc de molt bon arribar i fins hi tot més assolellat que el bac de Sobeies.

L'activitat realitzada amb la col·laboració de l'Ajuntament de Bianya i empreses locals, va encetar-se amb un refrigeri calent i una des-

coberta per part dels infants, dels tions amagats al bosc.

Posteriorment, un taller de decoració sobre fusta va acabar d'omplir l'activitat infantil.

La rifa, com no podia faltar amb productes locals, va ser també molt esperada i va ser la cloenda d'un mati que fins i tot el temps va acompanyar, doncs no va ser excessivament fred.

Sortida matinal a la riera de Bianya "Coneguem els nostres ocells"

26 d'octubre 2025

De la mà de l'Albert Magnet, es va realitzar una sortida faunística a la riera de Bianya, concretament adreçada a la identificació d'ocells. El tram escollit va ser des de la passera de la Grabulosa, riera avall per la ribera esquerra fins arribar a la carretera de Capsec, a l'alçada de can Vilanova, per després retornar cap a Morrals i altre cop a l'Hostalnou, lloc on es va iniciar la caminada. La ruta també presentava el seu interès pels antics aprofitaments hidràulics que es van anar trobant, inclòs l'antic pont de Capsec que va ser arrossegat per les aigües impetuoses de la riera durant l'aiguat de 1940.

Una vintena de participants, abillats amb prismàtics particulars o cedits per la Xarxa Natura 2000, van anar fent lentament el recorregut, sempre prop del curs de l'aigua, fet que va permetre identificar els ocells més habituals, unes 25 espècies, tot i que algunes d'elles van passar una mica desapercebudes, bàsicament per la seva mida petita i la dificultat de la seva observació

que comporta la visualització amb prismàtics, unes eines òptiques que requereixen una mica de tècnica i que al llarg de la sortida es va anar practicant.

Com a continuïtat d'aquesta primera sortida ornitològica, de cara a la primavera, s'ha de preparar una nova sortida també amb l'Albert Magnet, on els protagonistes seran els ocells migradors estivals, a més dels sedentaris. La sortida també ha de posar èmfasi en la identificació de les espècies a partir dels seus cants.

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI 2025

Visita a Sant Feliu del Bac i xerrada del Dr. Faulí, arquitecte de la Sagrada Família de Barcelona

Dissabte 11 d'octubre de 2025

El passat 11 d'octubre i dins el context de les Jornades Europees de Patrimoni, es va fer una visita matinal a l'església romànica de Sant Feliu del Bac.

La caminada va comptar inicialment amb més d'una vintena de persones, que es van trobar a dalt del coll de Capsacosta, per dirigir-se pel camí de la baga fins a l'ermita de Sant Feliu, un de tants monuments romànics que configuren el nostre patrimoni. En Josep Murlà, com sempre, va fer gaudir als assistents asseguts a l'era de l'ermita, no només

de la història de l'edifici, sinó també d'anècdotes esdevingudes al seu voltant.

Després d'un dinar a la Peça, a la tarda i gràcies a la intervenció de la família Nogareda-Xarles, vam tenir el privilegi d'escoltar una excel·lent conferència a càrrec del Dr. Jordi Faulí, arquitecte director del temple de la Sagrada Família de Barcelona, a qui vàrem agrair molt la seva disponibilitat. Una sort poder gaudir en un lloc tan minúscul com Bianya d'una xerrada tant espectacular al voltant de l'arquitectura de Gaudí i de la seva gran obra.

Tardor a les rouredes de roure pènol de Capsec

15 de novembre 2025

La tardor és un bon moment per visitar arbredes i boscos, principalment per l'acoloriment que presenten algunes espècies quan comencen a perdre les fulles. Junt a l'espectacle colorista, si el temps acompanya, també és un bon moment per identificar fongs, fet que no va ser possible en aquesta ocasió a causa de la manca de pluges tardorals. La caminada, aquesta vegada una mica llarga encara que amb poc desnivell, va arrencar d'Hostalnou, amb un grup de més de 20 persones que es va dirigir per sota la Grabulosa cap a can Bonica i l'Aulina de Capsec, per entrar finalment en el domini de la roureda de roure pènol, camí del Madevall. Després de fer un petit circuit pel quintà de la masia, i fent el mateix camí de tornada, es va donar per acabada la caminada. Una volta per una de tantes raconades que formen part de la singularitat paisatgística de la Vall de Bianya i que al llarg de les nostres sortides tenim la sort d'anar descobrint.

LA CULTURA I EL PATRIMONI VINCULATS A L'AIGUA A LA VALL DE BIANYA

Des del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca (PEHOC) i amb la participació i col·laboració de l'Ajuntament de la Vall de Bianya i els Amics de Bianya s'està realitzant un estudi sobre el patrimoni que està relacionat amb l'ús de l'aigua en tot el terme municipal, especialment centrat en els molins hidràulics.

Per tal de poder realitzar aquest projecte, que s'inicia a la primavera del 2024, s'ha consolidat un equip de recerca, molt divers i pluridisciplinari, format per Arnau Brosa (arqueòleg i historiador), Maria Gironès (arquitecta tècnica municipal), Jesús Gutiérrez (historiador), Núria Martínez (arqueòloga), Carles Nogareda (empresari agrícola), Andreu Reixach (arquitecte) i Xevi Teixidor (tècnic forestal).

La Vall de Bianya és un dels municipis més extensos de Catalunya i el més extens de la Garrotxa, amb 94,02 km². Amb una altitud que oscil·la entre els 300 i els 1200 m, aproximadament, està formada per una sèrie de petites viles i parròquies, en origen independents, fins que van unir-se definitivament en un sol municipi el 1970. De tota manera, el terme és especialment divers i, geogràficament, es podria parlar de les valls de Bianya, articulades per diverses riberes, rieres i torrents: des de la ribera de Bianya, amb els sufraganis torrent de Santa Llúcia de Puigmal, la ribera de Sant Ponç d'Aulina, la riera de Farró i el torrent de Capsec, entre molts altres baixants d'aigües que drenen les muntanyes de Malforat i de Sant Tomàs, pel nord, la muntanya de Sant Valentí i la serra de Sant Miquel del Mont, pel sud i el conjunt muntanyenc de la Costa de la Cau, que va des del Capsacosta fins a Sentigosa i Coubet, per l'oest. Pel que fa a la Vall del Bac, el territori s'articula amb l'eix de la riera d'Oix i el vessant dret de la ribera de

Molí d'en Puig (Sant Ponç).

Rodet del Molí Nou (Sta Margarida).

Colldecarrera, i en el cas de la Canya, pel quilòmetre i escaig del riu Fluvià que la travessa.

Es partia, doncs, en una primera aproximació, d'una vintena de molins que han quedat en la memòria i que són els més coneguts. La recerca ha identificat fins a 50 molins hidràulics que, en un moment o altre de la seva existència, van fer la funció de moldre el gra (blat, civada, ordi i panís) o d'altres materials vegetals (espart, lli o cànem) o s'han anat modificant i transformant per adaptar-se a les noves demandes comercials i/o industrials, com ha passat en la majoria dels molins de la Canya que han experimentat un procés molt complex: de fariners a drapers (nocs), després a paperers, alguns a produir complements tèxtils o alimentaris i d'altres, encara, a petites centrals hidroelèctriques. El cas de la Canya podria explicar, en ell mateix, bona part del procés d'industrialització comarcal i també la importància del Fluvià com a eix de creixement econòmic i de transformació, en especial des de finals del segle XIX fins a finals del segle XX, moment en que tota aquesta activitat entre en crisi i decadència com a conseqüència de les grans empreses

farineres, tèxtils, alimentàries o elèctriques.

El projecte que es du a terme, doncs, identifica, localitza, descriu, valora i projecta aquests elements bàsics del patrimoni bianyenc i en fa un catàleg exhaustiu de tots ells per tal que no es perdi aquest valor històric, cultural i humà, tot i que, desgraciadament, hi ha alguns molins desapareguts (dels que només tenim constància documental), hi ha d'altres que estan en un procés de degradació que amb dificultats permet identificar els seus components o parts principals i, pocs, es mantenen en un estat prou digne gràcies a l'esforç dels seus propietaris.

Ja sabem de la dificultat de recuperar tot aquest patrimoni, i més tenint present que són propietat privada, però caldria promocionar i estimular la seva conservació i, com en el cas de la Vall d'en Bas, fer un esforç per a divulgar i potenciar rutes i visites d'aquest interessant tresor que tenim al nostre abast i que, malauradament, ens és tan desconegut.

Jesús Gutiérrez,
membre del l'equip de recerca

JORDI VILARRASA

CARNS I EMBOTITS DE QUALITAT CRIANÇA I PRODUCCIÓ PRÒPIA

MERCAT D'OLOT - PARADES 19-20-21
TEL. 972 26 47 03 - 659 12 61 42

WWW.JORDIVILARRASA.CAT
ENCARRECS@JORDIVILARRASA.CAT

panàsia

Ctra. de Camprodon, 3
LLOCALOU 17813 VALL DE BIANYA
Tel. 659 71 41 20, 972 27 28 79

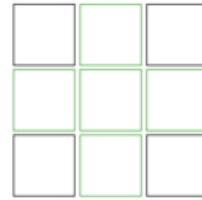
WWW.PANASIA.CAT
INFO@PANASIA.CAT

Punset

CONSULTORS D'ASSEGURANCES

Olot: Notari Closells, 2 baixos · Tel. 972 26 67 12
Ripoll: C. Progrés, 1 · Tel. 972 70 01 49

www.punsetconsultors.com

FARMÀCIA NÚRIA ABEL

CONSELL FARMACÈUTIC HO
MEOPATIA DERMOCOSMÈTI
CAFÒRMULES MAGISTRALS

COL·LEGIADA NÚM. 1905 | CTRA. D' OLOT, 21 | 972 29 09 35
6 69 34 68 35 | 17 85 8 LACANYA (VALL DE BIANYA)

CABANYES entre VALLS

Mas Espunya · La Vall de Bianya
872 20 40 95

info@cabanyesentrevalls.com
www.cabanyesentrevalls.com
[@cabanyesentrevalls](https://www.instagram.com/cabanyesentrevalls)

DE TOT BOSCH

FERRETERIA SUBMINISTRAMENT INDUSTRIAL

ELECTRODOMÈSTICS - SERVEI D'INFORMÀTICA

C. Camp de les Forques, 1 Ctra. de la Canya, 176
17850 BESALÚ 17800 OLOT
972 59 13 15 972 28 05 08

jboschferrer@gmail.com

L'AST DE LA CANYA

Tot cuit amb llenya

Carrer del Mestre Josep M. Gratacós, 4 · 17857 La Canya
Tel. 972 29 01 00

INTEPLAST MEDICAL DIVISION

Tel. 972 29 30 03

info@intoplast.es

BASSAGANYES I PORRAS · CONSTRUCCIONS ·

Carles Bassaganyes
☎ 645 973 153

Jesús Porras
☎ 630 682 671

✉ bassaganyescons@gmail.com

Soml

INSTAL·LACIONS

INSTAL·LACIONS INDUSTRIALS I DOMÈSTIQUES
ELECTRICITAT · ENLLUMENATS · AIGUA · GAS
CALEFACCIÓ I AIRE CONDICIONAT

C. Vescomtat de Bas, 1 · OLOT · Tel. 972 26 57 86 · 972 27 01 10
elec_jomi@jomiinstalacions.cat

DOCUMENTS ANTICS DEL MAS ESPUNYA, DE LA VALL DE BIANYA

A *Bisania*, núm.8, es publicà el 2001 el treball «Nou establiment del mas Espunya, i altres cases agregades, a favor d'Esteve Espuña (any 1611)». Es va fer la transcripció d'un document, procedent del mas Espunya, efectuada per l'erudit historiador i paleògraf Josep M. de Solà-Morales, com es va fer constar. La casa guardava un fons important de pergamins i, per circumstàncies diverses, a través d'una cosina dels fills de l'Espunya, concretament de Montserrat Salamó Mir, alguns van ser temporalment cedits al secretari dels Amics de la Vall de Bianya perquè es fes la traducció resumida del contingut d'aquella important i excepcional documentació. Amb temps i paciència se n'encarregà Solà-Morales, en aquells anys president del PEHOC. Un cop acabada i revisada la feina, el 1977, els pergamins van ser retornats, pel mateix

conduït familiar, a l'Espunya. Es va saber temps després, pels propietaris de la casa, que el conjunt de pergamins va ser deixat a una persona forastera (no de Bianya), la qual s'havia ofert per transcriure'ls. Tenien les seves sospites, però desencertadament van confiar-hi. Mai van ser tornats i, per tant, es pot considerar una espoliació descarada i injustificada d'unes pertinences relacionades amb la història del mas.

A part de l'esmentat document, el docte historiador olotí en va transcriure sis més, que no es donaren a conèixer tot confiant que algun dia es podrien recuperar els originals i es podria acabar de constatar unes petites imprecisions existents en la part danyada dels documents respectius. De llavors ençà han passat prop de cinquanta

anys i per això es resumeixen aquí la mitja dotzena de pergamins perduts, perquè en quedi constància del seu contingut i la seva procedència.

Regest del pergami núm. 1

(37,5 cm de llarg per 32,5 cm d'ample). De trenta-tres línies, en llatí, il·legibles en algunes parts. Al revers deia: «Carta de la (il·legible) del mas Ospital [Hospital] a la rectoria de Castellar». Es desconeix com arribà aquest document a l'Espunya, perquè no diu res de la casa i només es parla de cases que Bernat d'Hospital posseïa a la sagrera de la parròquia de Santa Maria de Castellar de la Muntanya. Du data del primer dels idus (dia 15) de març de 1321. Possiblement perquè no deia res de l'Espunya, el pergami va ser dipositat en temps de Mn. Alfons Nogareda a la rectoria de Sant Roc, d'Olot. Passà després a l'ADG (nota 22 del llibre *Castellar de la Muntanya. El lloc, el poble i l'església de Santa Maria* (2022), de Josep Murlà).

Regest del pergami núm. 2

(40,7 cm d'alt per 48,2 cm d'ample). Trenta set línies. Capítols matrimonials i heretament del mas Rovira per raó de matrimoni entre Agnès de Rovira i Ramon de Martí, de la parròquia dels sants Joan i Pau de la vall de Sant Joan de les Abadesses. El pare de la núvia, Ramon de Rovira, era senyor útil i propietari del mas Rovira i de les seves terres, pertinences i possessions, situat (diu el document) al veïnat de Croanyes, parròquia de Riudaura. Segurament el document arribà a l'Espunya per alguna relació familiar.

Ramon de Rovira i la seva esposa Esclarmonda van fer donació perpetua a Agnès, filla legítima i natural, amb motiu de noces, de tot el mas Rovira i, en general, de tots als altres béns i drets paternals, mobles i immobles, instituint-la hereva universal. Es reservaren, però, ser usufructuaris de tota la donació i en cas

LA PEÇA
RESTAURANT

Tel. 972 29 07 34 · 608 730 829
VALL DE BIANYA

GRATX
TALLER MECÀNIC

972 29 02 40 | Av. Pirineus, 14 | La Canya
info@gratx.com | www.gratx.cat

de discòrdia de la meitat del mas Rovira i dels altres béns. En concepte de millores els pares es van retenir el molí del mas Rovira, però permetent que Agnès i el seu espòs poguessin moldre el seu blat i el necessari per a la seva família, amb la condició que, per meitat, aportessin, contribuïssin i refessin el molí, les seves rescloses, canals, rodes, moles i en general tot el necessari al molí. Un cop morts Ramon i esclarmonda, tot passava a disposició d'Agnès, amb reserva de 20 lliures barceloneses de tern, de 10 de les quals poguessin ells disposar lliurement en testament.

Ramon de Martí, el nuvi, fill de Berenguer de Martí, del sector de Clarà, s'avingué a tot i aportà 20 lliures barceloneses de tern per raó de núpcies, dot que passarien als fills que proceessin. Al final es va fer constar que es tenia el mas Rovira i les seves possessions pel «senyor prior de Riudaura». El document es va redactar a Riudaura el 28 de gener de 1378 i va estendre l'acta Francesc de Vilar, notari públic de la vila i vall de Riudaura pel prior del lloc. Signaren tots: els pares de la núvia, Agnès i Ramon de Martí, essent-ne testimonis Guillem de Masguillem, d'Olot; Guillem d'Oliveta, de Riudaura, i Pere de Colldolcera, de Sant Joan de les Abadesses.

Regest del pergamí núm. 3

És un rebut (àpoca) que havia estat cosida a una escriptura de creació d'un censal. S'hi esmenten Esteve Aulina, àlies Pujals, pagès de la parròquia de Santa Margarida de Bianya, i Grau Pujals, fill seu, també pagès, que eren els senyors útils i propietaris del mas Pujals. Van reconèixer a Bernat Forn, teixidor de lli, i Joan Fluvià, pagès, habitants a la parròquia i administradors de l'obra parroquial de Santa Margarida de Bianya i de la capella de Sant Miquel del Mont, que els donarien i pagarien, perquè de fet les tenien rebudes en efectiu, 20 lliures de moneda barcelonesa, salari

comprès. Corresponien al censal que els administradors havien fet als Pujals en nom de l'obra i amb diners (fons) de Sant Miquel del Mont, procedents d'almoines dels habitants de les valls de Bianya i d'Alzina (Aulina), aplegades en el decurs de molts anys.

Admeteren, els Pujals, la redempció de 20 sous barcelonesos anuals de renda i perpetuats del censal mort, i comprometeren els seus béns i drets d'ells, solidàriament, fossin mobles o immobles, haguts i per haver, en especial sobre la terra o camp de pertinença del mas Pujals, dita la Tria, de vuit quarteres de forment de sembradura. L'extensió i les afrontacions del camp s'havien fet constar en l'instrument públic de creació del censal, el mateix dia. Van signar l'àpoca a Olot el 27 de maig de 1580 davant de Joan Ferrer, per l'autoritat apostòlica i reial notari públic. Signaren el rebut Esteve Aulina i Grau Pujals, essent-ne testimonis Joan Casals i Sebastià Salavardenya, paraires d'Olot.

Regest del pergamí núm. 4

(38,5 cm d'alt per 31,5 cm d'ample). Cinquanta-nou ratlles escrites, més altres tres de justificatives de Joan Ferrer, notari reial i apostòlic d'Olot.

Definició de drets legitimaris feta per Margarida Espunya (Aspunya) a favor dels seus germà i nebot respectivament, i àpoca de dot signada per Pere Pons, marit de Margarida, el qual era pagès de Sant Privat de Bas. Residien, però, a la parròquia de Sant Vicenç de Maià. Era filla d'Antoni Espunya, senyor útil i propietari del mas Espunya, de la parròquia de Santa Margarida de Bianya, i d'Agnès, la seva muller, difunts.

Amb consentiment de l'espòs, defineix i dona a Jaume Espunya, el seu germà de «doble vincle», fill i hereu universal dels seus pares, absent, i a Esteve Espunya, fill i hereu de

Jaume i, per tant, nebot de Margarida, tota la part d'herència i la legítima paterna i materna, àdhuc de qualsevulla drets, béns, raons, etc. que li poguessin correspondre i pertànyer, en aquell moment i en el futur, sobre l'heretat i béns que foren dels seus pares, difunts. La definició es compensà amb el pagament de 29 lliures i 10 sous barcelonesos. I el cònjuge Pere Pons hi estigué d'acord, tot i reconèixer que no havent estat fets capítols matrimonials Margarida Espunya havia aportat en dot, en temps de núpcies, les 29 lliures i 10 sous esmentats, import pel qual ell renunciava a l'excepció i signava l'àpoca dotal. Margarida prometé a Jaume Espunya i el seus, i Pere Pons a Margarida i als seus, respectar el que s'havia estipulat. El document va ser fet a Olot el 26 de maig de 1589 i fou signat per Margarida i el marit Pere, el qual consentí i confessà el dit abans. Foren testimonis Martí Carrer i Rafael Aulines, pagès de la parròquia de Sant Pere del Puig.

Regest del pergamí núm. 5

No es tenen les mides. Són els capítols matrimonials signats entre Gabriel Deu, pagès i senyor útil i propietari del mas Deu, de la parròquia de Santa Maria de Riudaura, fill de Miquel i de Miquela, difunts, d'una part, i Montserrat, donzella, filla de Jaume Espunya, pagès de Santa Margarida de Bianya, i de la seva esposa Leonor, difunta. Són capítols habituals de l'època, fets el 1595. El pare de la núvia li dona 100 ducats de moneda barcelonesa, un vestit de color i un altre de bon burell (llana negra o molt fosca de color), un mantell d'estamenya (teixit assarjat de llana o estam), una bona caixa, a més dels vestits i joies propis (de la noia). Si morís sense tenir descendència s'hauria de tornar tot i si visqués ho deixés a qui volgués. Montserrat ho va acceptar.

Amb consentiment i voluntat del seu pare i amb consell i voluntat d'Esteve Espunya, el seu germà; Bartomeu Cabrafiga, àlies Ribas,

EMA
SERVEIS IMMOBILIARIS

- VENDA
- LLOGUER
- REFORMES

🏠 C. Esperança 2B, la Canya 📞 Tel. 625 34 32 88
 🌐 www.emaimobiliaria.es ✉ emaserveis@gmail.com

Des de 1935

Celler Farré del Mas

Passeig d'en Blay, 33, baixos · 17800 OLOT
 Tel. 972 26 10 17 · farredelmas@gmail.com

pagès de la parròquia i oncle seu; Joan Cabrafiga i Martí Carrer, tots pagesos de la parròquia de Sant Pere del Puig, cosins seus, i d'altres parents i amics, es contractà el matrimoni amb Gabriel Deu. La noia no tenia 25 anys, però era major de 19, i hagué de renunciar al benefici de menor edat aleshores previst. Amb consentiment i voluntat d'Emmanuel Angelet, pagès de Riudaura, curador seu, i també amb consell i voluntat de Pere Deu, oncle matern; de Mn. Rafael Angelet, prevere de Riudaura, i Miquel Oliveras, batlle de Riudaura, cosins seus, i molts altres parents i amics seus, Gabriel Deu va concertar el matrimoni amb Montserrat i li va fer carta dotal i espoli dels 100 ducats esmentats. El document és llarg, amb la transcripció de la fórmula, en llatí, prevista per als capítols.

Es redactà el document a Olot el 14 de febrer de 1588, i el signaren Gabriel Deu, Emmanuel Angelet i Jaume Espunya, essent-ne testimonis Miquel Mas, pagès de Riudaura, i Antoni Salgàs i Bartomeu Maria, passants del notari. Montserrat Espunya va firmar-ho força més tard, el 3 de novembre de 1595, davant dels testimonis Joan Gravalosa, teixidor de llana de «mesclant ses aigües» de Sant Martí de Solamal, i Onofre Plana, ajudant de Joan Ferrer, per l'autoritat reial i apostòlica (en aquest cas del prior del monestir de Riudaura) notari públic.

Regest del pergamí núm. 6
(16,5 cm d'alt per 26,7 cm ample). Quinze ratlles d'escriptura, més altres tres d'explicatives de la senyal signatària del notari olotí Jaume Baptista Bassols. El document comença amb «sit omnibus...» (Sigui a tots notori...).

Època de Llorenç Tamarit (o Tamarid), blanquer d'Olot, procurador en nom

de Joan Baptista Calders, preposít de Palau de Ça Valloria o Savallòria (sic), del monestir de Sant Cugat del Vallès, que era segrestador reial de l'abadiat del monestir de Santa Maria de Ripoll. L'abadia es trobava vacant. Tamarit reconeix a Esteve Spunya (Espunya) i als seus, pagès de la parròquia de Santa Margarida de Bianya, haver rebut 20 lliures barceloneses en efectiu, en pagament de tots els foriscapis (càrrega que percebia el senyor territorial de l'emfiteuta pel seu consentiment perquè la finca passés del domini del censatari a un tercer), censos, agraris (tribut damunt dels productes del camp) i altres drets per raó del «vostre mas Spunya i altres masos a ells units i agregats a la dita mensa» (conjunt de rendes eclesiàstiques) abacial, que s'estaven aleshores devent, tant per causa de successió com per altres raons.

Tamarit es comprometé «amb pacte firmíssim» a no peticionar i demanar amb posterioritat el pagament. L'època es va signar a Olot el 23 de desembre de 1611, essent-ne testimonis els escriptors Joan Puigsech i Joan Matas, com consten també en el document donat a conèixer el 2001. Hi consta el senyal (firma) de Jaume Baptista Bassols, notari i escriptor públic per l'autoritat reial i apostòlica, en aquest cas per l'abat de Ripoll, per tota la vila i terme d'Olot. La data és la mateixa del document transcrit i publicat a *Bisania*, núm. 8. L'època va ser, doncs, un document necessari i complementari al primer, per deixar les coses ben lligades. Encara més: en la mateixa data, Miquel Vila Galceran va vendre a Esteve Espunya el mas Font (Çafont), amb les seves terres, honors i possessions. D'aquesta casa, però, ara només en queda la runa.

Josep Murlà Giralt

L'Associació de famílies de la Vall de Bianya: què, qui, per què i per a què?

Amb 1342 habitants l'any 2025 (segons dades d'Idescat), la Vall de Bianya és un dels municipis més poblats de la Garrotxa, i un dels únics que no té escola pròpia. Els altres municipis sense escola actualment són Beuda (202 hab.), Maià de Montcal (498 hab.), Sales de Llierca (164 hab.), Sant Aniol de Finestres (381 hab.) i Sant Ferriol (248 hab.).

Aquesta situació, sumada a la pròpia idiosincràsia del municipi, es tradueix en què, en el moment que els infants de Bianya comencen l'etapa escolar, perden el contacte entre ells. O com a mínim això és el que ha passat amb molts dels infants nascuts durant les últimes 3 dècades, i segueix passant actualment.

Així doncs, el desembre del 2023 es constitueix l'Associació de famílies, bàsicament amb un doble propòsit: d'una banda, intentar treballar de manera conjunta amb l'Ajuntament i amb el Departament d'Educació de la Generalitat en trobar la manera de poder tenir una escola a Bianya. D'altra banda, i mentre l'escola de Bianya encara no sigui una realitat, en organitzar activitats i tallers familiars per tal de cohesionar la mainada.

En aquest sentit, algunes de les activitats més destacades que s'han organitzat són l'Hora del conte de Llocalou (de caràcter periòdic mensual), fires esporàdiques com la Fira de les arts, i el Tió gegant i el mercat d'intercanvi de joguines. També hem estat presents tant a la Fira del farro com a la festa major. Val a dir que l'èxit i participació de cadascuna d'aquestes activitats ha estat rotund.

De cares al futur, la nostra intenció és mantenir actives aquestes dues línies de treball, mantenint i ampliant l'oferta d'activitats per la mainada, i posant el nostre gra de sorra en aquest desig transgeneracional d'aconseguir una escola a Bianya.

Des de l'Associació de famílies agraïm la col·laboració de tothom, tant si es té família en edat escolar com si no, i tant de socis com de no socis, i és per això que tenim molta més informació que podem facilitar a través del següent correu electrònic: familiesbianya@gmail.com

R.D.G.S. 10.01810/GE

HIJOS DE JOSÉ CASAPONSA, S.A.
FÀBRICA D'EMBOTITS

Ctra. N-260, km 86 / Llocalou - 17813 VALL DE BIANYA
Tel. 972 29 20 01 / Fax 972 29 13 30
e-mail: info@casaponsa.com / web: www.casaponsa.com

**Dra. Araceli
Sánchez Fernández**

Collegiat 3.074

**Dr. Xavier
Bartrina Alabau**

Collegiat 3.517

C. Marboleny, 8 baixos · 17178 Les Preses · Tel. 972 69 37 21

midas OLOT

AV. REIS CATÒLICS, 27
Telf. 972 26 04 45

midas.es

hostal de bianya

ALTA GARROTXA

Sant Salvador de Bianya
Carretera C 153a, 14 · La Vall de Bianya

+34 872 204 046

info@hostaldebianya.com
www.hostaldebianya.com

**Mas
Plantalech**
Turisme Rural

616 618 304

POMPES FÚNEBRES GARROTXA, SL

Av. Rafel Torras, 1 - SANT JOAN LES FONTS
Tel. 972 26 10 75

GRÀCIES!

A TOTS ELS COL·LABORADORS QUE
HAN FET POSSIBLE LA PUBLICACIÓ
D'AQUEST NÚMERO DE

BISANIA

TOTS FEM POBLE!

Gastronomia
al cor de
la Garrotxa
en un entorn
inigualable.

La
Ferreria

HOTEL RESTAURANT

història — natura — repòs

ADVERTIMENT

En aquesta edició de BISANIA de 2026, per inadvertència hi manca l'escrit de Josep Murlà, adjunt, dedicat a Santi Reixach. Tampoc hi ha les signatures dels autors de dues entrevistes publicades a la revista:

- A la pàgina 13 hi manca la signatura d'Àngels Planagumà i Moré, autora de la entrevista a Xevi Plujà i Darné.
- A la pàgina 18 hi manca la signatura de Toni Herrero, al treball/entrevista a la família de **Santi Reixach, tota una vida**.

DEMANEM DISCULPES I LA VOSTRA COMPRESIÓ

Santi Reixach, en el record

És excepcional que un alcalde mori en ple exercici del seu càrrec. La mort volta i ens envolta i el dijous 20 de novembre de 2025 va segar, de sobte, la vida d'en Santi Reixach Garriga. Tenia 69 anys. Quina gran pèrdua! Va ser una tragèdia per a la gent de la Vall de Bianya i de la Garrotxa en general, perquè era, des de 2019, president del Consell Comarcal de la Garrotxa. Des de 1983 fou membre de l'Ajuntament, com a regidor, i després d'un període en què s'apartà quelcom de la política, tornà el 2003 a reintegrar-se al consistori com a tinent d'alcalde. A partir de 2011 i fins al seu òbit va ser alcalde i va saber guanyar-se les simpaties i el respecte de la població. Va ser un alcalde obert, comprensiu, disposat a resoldre els problemes que s'anaven plantejant, a donar la mà als qui li demanaven ajuda, generós i fent gala, a més, de deferències i de reconeixements que reforçaren la seva imatge de bona persona, de ser un excel·lent alcalde que s'estimava de debò la Vall de Bianya i no estalviava esforços per potenciar-la, per protegir-la i per mantenir les tradicions que, com les celebracions festives locals d'aquí i d'allà, connecten el passat amb el present i són una oportunitat per servir la idiosincràsia i els valors locals, cada vegada més absorbits per la globalització i, a vegades, per la presa.

Des de molt jove Santi Reixach va demostrar sempre una gran afabilitat i la va potenciar amb el pas dels anys. Del seu pas pel consistori bianyenc s'ha de reconèixer que deixà el llistó molt alt, altíssim, tant en gestió com en la presa de decisions no sempre fàcils i que, en ocasions, pogueren motivar incomprendiments. La seva capacitat de benevolència, de tolerància i de diàleg, de consens, d'anàlisi i de valoració ponderada, de disponibilitat absoluta, de resposta ràpida quan se'l necessitava, discreció i un llarg cúmul d'accions positives caracteritzaven la seva manera de fer i de ser. Es feia amb tothom: era amic dels seus amics, com ho era de tots i cadascun dels veïns de la Vall de Bianya, inclosos els de la Canya i la vall del Bac. Es va desviure per tenir tothom content. Fou molt humanitari i visitava, a casa seva o als centres d'hospitalització i d'acolliment, els qui necessitaven el seu suport i ànim. A tothora fou servicial i, a través de la gent i dels col·lectius que el tiren endavant el municipi, donà suport a projectes, iniciatives i peticions que considerava d'interès. S'estimava molt la família, de la mateixa manera que aquesta l'estimava a ell. Les mostres multitudinàries de condolença que l'esposa, els fills i altres familiars van rebre evidenciaren la percepció generalitzada de ser irreparable la desaparició d'en Santi Reixach, un líder indiscutible en molts aspectes. L'assistència a la cerimònia del seu enterrament a l'església de la Canya (per raons de capacitat i de seguretat) va ser igualment extraordinària. Ningú recordava haver viscut abans un acomiadament com el fet a Santi Reixach. Les paraules d'elogi per tot el què havia fet, per ser com era, s'anaren repetien una i altra vegada, tant des de les representacions institucionals i polítiques, com dels responsables del govern i l'administració dels municipis de la Garrotxa. En Santi Reixach ha deixat un buit molt gran. Ho saben prou bé els bianyencs i les bianyenques. També els Amics de la Vall de Bianya. La seva darrera gran acció de generositat fou la donació dels seus òrgans i teixits a la ciència, a la medicina, per ajudar al proïsme. Quina gran magnanimitat! El seu record perdurarà mentre visquin els qui el van conèixer i compartiren amb ell qui sap quants esdeveniments, trobades i actes populars. El seu somriure era indeleble. Gràcies, Santi!

Josep Murlà